

מעדני אשר

גיליון שפ"ה
(שנה ח')

פרשת כי תבוא תשע"א

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תכל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת חיה פייגא

כשגוזרים ביום הדין על האדם שיהא חולה

האם גוזרים עליו גם מתי יתרפא?

בפרשת כ"ח נ"ט חלאים רעים ונאמנים.

הנה איתא בגמ' עבודה זרה נ"ה עמוד א' יסורין בשעה שמשגרין אותן על האדם, משביעין אותן שלא תלכו ביום פלוני, ולא תצאו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית, ועל ידי פלוני ועל ידי סם פלוני, והיינו דא"ר יוחנן, מאי דכתיב "חלאים רעים ונאמנים" רעים בשליחותן, ונאמנים בשבועתן, חזינן מגמ' הנ"ל כשגוזרים על האדם שיהא חולה, גוזרים עליו עד איזה יום יהא חולה ומתי יתרפא.

יש להקשות: על התוספות ראש השנה ט"ז עמוד א' שהקשו לרבנן דסבירא להו דאדם נידון בראש השנה וגמר דינו ביום הכפורים, מה מהני מה שמתפללים בכל יום ברכת רפאנו בכל יום, הרי הגזר דין כבר היה ביום כיפור, ומתרצים התוס' בשם רבינו תם דאע"ג דנגזר מתי יחלה, אבל מתי יתרפא לא נגזר, לכן שפיר אפשר לבקש על זה, וקשה הרי בגמ' אמרינן להדיא שאף מתי יתרפא גוזרים על האדם, כך מקשה החיד"א בספרו פתח עינים שבת י"ב ע"ב, וכן בישרש יעקב שבת י"ב ע"ב, וכן בהגהות יעב"ץ ראש השנה ט"ז ע"א, וכן בשו"ת פני מבין אור"ח סימן ק"ג, וכן בספר פרשת נדרים על מסכת נדרים מ"ט, וכן בשפתי חכמים ראש השנה ט"ז ע"א.

איכא כמה תרוצים:

- א. השבועה היא שלא להקדים ביאתן, ולא לאחר צאתן בדרך משל כגון יותר משנה אסור להם להישאר, אבל להקדים יום צאתן לא מושבעין הן, לכן שפיר מהני מה שמתפללים רפאנו, כך תירץ בישרש יעקב, וכן בפרשת נדרים מ"ט.
- ב. דווקא בלא תפלה הם מושבעים, אבל ע"י תפלה אפשר לבטל הגזירה, כך תירץ בישרש יעקב, וכן בהגהות היעב"ץ.
- ג. דווקא בחלאים דאין רשומן ניכר כגון קדחת וכיוצא לא נגזר מתי יתרפא, אבל חולי שרשומן ניכר נגזר מתי יתרפא, כך תירץ החיד"א בספרו פתח עינים שבת י"ב ע"ב.
- ד. כוונת ר"ת היא, דמתי יחלה נגזר בר"ה ונחתם ביו"כ, אבל על המתי יתרפא לא נגזר ולא נחתם בההיא עידנא, אלא דבשעה שהחולי משתלח ובא על האדם באותה שעה הוא דגוזרין גם על המתי יתרפא, וג"כ רק בבחינה של נידון אבל לא גם בבחינה של נחתם, ולכן מועיל ע"ז תפלה לשבור את הגז"ד הזה של מתי יתרפא, כך תירץ שו"ת ציץ אליעזר חלק יד סימן מ"ח.
- ה. אף דמושבועין, אבל התפלה מהני שלא תכבד החולי ושירד קצת כל יום, כך תירץ בשדה יצחק.

מדוע בפני מביאי בכורים עומדים ובפני תלמידי חכמים אינם

עומדים הרי גם הם עוסקים במצוה של לימוד התורה?

בפרשתן כ"ו ב' ולקחת מראשית כל פרי אדמה וגו' ושמתח בכל הטוב.

הנה איתא בגמ' קידושין ל"ג עמוד א' אמר רבי יוסי בר אבין בוא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה, שהרי מפני מביאי ביכורים עומדים, מפני תלמידי חכמים אין עומדים.

יש להקשות: הרי תלמיד חכם נמי הוא עוסק במצוה כל שעה, שהרי אי אפשר לת"ח בלא לימוד תורה דרך הילוכו דכתיב והגית בו יומם ולילה, וכן אמרינן בגמ' ברכות כ"ד ע"ב שאסור לו לעמוד במבואות המטונפות שאין יכול בלי להרהר בתורה, א"כ מדוע אין צריך לעמוד בפניהם, כך מקשה בשו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא אורח חיים סימן כ"ז, וכן הקשה בחתם סופר פרשת כי תצא ד"ה מסכת מכות.

איכא כמה תרוצים:

- א. נהי דעסק התורה חשובה מצוה רבה, וגם אמת הוא שתלמיד חכם אי אפשר לו בלא הרהור תורה, מ"מ הרהור לאו כדיבור דמי, ולא מקרי זה עוסק בתורה שנעמוד מפניו כמו מצוה בשעתה, כך תירץ בחתם סופר פרשת כי תצא ד"ה מסכת מכות.
 - ב. דמצוה שאינה נוהגת בכל יום חביבה יותר, לכן קמים, משא"כ מצוה הנוהגת בכל יום אין צריך לקום מפניהם דאטו יקומו בעלי אומנות בכל יום מפני קורא ק"ש בעונתה הא ודאי ליתא, כך תירץ בשו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא אורח חיים סימן כ"ז.
 - ג. שאני הכא דמה שהן עומדין מפני מביאי ביכורים היינו דבהאי שעתא גופא עסקי במצות הבאת ביכורים גופא והיינו דקאמר בשעתה, משא"כ בקימות ת"ח אפשר דבהאי שעתא לא עסקי הת"ח בתורה, כך תירץ הפני יהושע מסכת קידושין דף לג עמוד א.
 - ד. ע"פ מה שכתב המהרש"א חידושי אגדות קידושין ל"ג עמוד א' דמה טעם במצוה זו בשעתה ולא אמרו לעמוד מפני העוסק במצוה אחרת, כתב הרמב"ם בפירושו המשניות לפי שהפחות והסגנים וגזברין יוצאין לקראתן וכשנכנסים שוב היה קהל וכבוד צבור, א"כ שאני הכא דהויא כבוד הציבור רק על כזה מצוה היו קמים, משא"כ לתלמיד חכם, מעדני אשר, שוב מצאתי בשו"ת מתנה חיים אור"ח חלק ג' סימן ד' שתיירץ כן.
- אבל בספר המקנה קדושין ל"ג ע"א תמה על הרמב"ם: דמהגמ' משמע להדיא דבכל מצוה בשעתה צריך לעמוד ולא רק משום כבוד הציבור, וכן כתב להדיא ברבינו עובדיה בכורים פרק ג' משנה ג' דעומדים לכל עוסק בדבר מצוה, עיין בספר מעדני אשר פרשת כי תבא שנת תשס"ט אריכות גדולה בענין קימה בפני עוסקי במצוה.

גליון זה נודב

לעילוי נשמת האשה החשובה בת גדולים

מרת עלקא בת מוה"ר אברהם ברוך ע"ה

נכדת מרא דארעא דישראל מרן הגרי"ח זוננפלד זעוק"ל

נלב"ע כ"ד אלול תשמ"ח ת.נ.צ.ב.ה.

נדבת בנה הגאון רבי שמואל אהרן הבלין שליט"א

רב ואב"ד קהילת מאור התורה ס. פאולא - ברזיל

נ"ח נספת אדם



נ"ח נספת אדם



היכן המקור בגמ' דמי שנפל ספר תורה מידו או שראה שנפל יש לו חוב להתענות?

בפרשתן כ"ז כ"ו ארור אשר לא יקום את דברי התורה הזאת.

הנה בגמ' ירושלמי סוטה פ"ז הל' ד' מובא בתוס' סוטה ל"ז ע"ב מקשה על פסוק הנ"ל וכי יש תורה נופלת, ומתרץ הגמ' ר"ש בן אליקים אומר זה החזן, וכתב הרמב"ן בפרשתן כמה פרושים ככוונת הירושלמי, ואחד מן הפרושים כתב וז"ל זה החזן, שאינו מקים ספרי התורה להעמידן כתקנן שלא יפלו.

יש לחקור מי שנפל לו ספר תורה מידו או ראה שנפל ספר תורה שיש לו חוב להתענות האם יש לו מקור בגמ'.

הנה בשו"ת אמרי אש אורח סי' ו' כתב שיש להביא סמך גדול למנהג זה לחייב בתענית גם רואי נפילת הס"ת מן הירושלמי הנ"ל לפי פירושו של הרמב"ן דהכוונה של הירושלמי זה מי שהעמיד ס"ת שלא כתיקנו ועי"ז נפל אפ"ל בשוגג, הרי הוא בכלל ארור וא"כ הרי סמך גמור למי שנפל ס"ת מידו שיתאמץ לתקן שיצא מכלל ארור ויהיה בכלל ברוך, לפי"ז יתכן דמפני זה מפורסם שאם יפול ס"ת לפני רבים שיתענו כולם כי כל אחד לבו נקפו אולי אם היה משגיח היטב היה יכול להחזיק לבלתי יפול לארץ.

אבל בשו"ת דברי חיים יורה דעה חלק א' סימן נ"ט דחה ראה זו: דכתב בעיקר הדבר שנוהגין אנו בני אשכנז להתענות בנפל ספר תורה או תפילין אין לו שום רמז בש"ס, והכפות תמרים סוכה מ"א ע"ב ד"ה מיתבי רצה להסמיכו על הא דלא יתפלל אדם וספר תורה בידו כדי שלא יפול, חזינן דהויא זלזול, ואכתי אין רמז בזה לתענית, ובודאי צריך ליזהר בשמירת ספר תורה, אבל אם אפילו באונס נפלה להתענות כל מי שהיה בבית הכנסת כאשר נהגין אין ראה מזה, ואדרבה בגמ' גבי נפילת תפילין מועד קטן כ"ו ע"א משמע בהדיא דבאונס שלא ע"י אדם להכעיס אין צריך כלל לא קריעה ולא תענית.

ומה שכתב בספר תשובות אמרי אש: להחזיק המנהג משום הא דירושלמי גבי ארור אשר לא יקום, משם לא מוכח המנהג שצריכים כולם להתענות דאולי רק החזן שהוא אחראי לסדר טוב את הספר שלא יפול אבל אין ראה לכלל הציבור.

אמנם נראה לי לומר: דהטעם הוא דמבואר בגמ' תענית ס"ז ע"א שאמרו על מה שמוציאין התיבה לרחוב לומר כלי צנוע היה לנו ונתבזה בעוונותינו הרי שעוונות גורמין לבזיון התורה ואם ח"ו נקרה סיבה לבזיון התורה ודאי מחמת חטא אנשי אותה העיר והיינו אותם שהיה להם הכלי צנוע ונתבזה ולכן כל בני בית הכנסת והחברות של אותה בית הכנסת ראוים להתענות לתשובה על עוונותיהם שגרמו הכלי צנוע הקדושה שנתבזה מחמת עוונותיהם.

ומסיק הדברי חיים: לכן נראה לי לגזור תענית על אותן אנשי בית הכנסת בה"ב ומי שאינו בריא בכחו יוכל לפדות התענית לפי נדבת לבבו ולפי ערכו ויעשו איזה מצוה מהממון אשר לצורך מצוה זו מוכרין ספר תורה ע"י מגילה כ"ז ע"א כגון להשיא יתום או להספקת לומדי תורה ובודאי תשובתם יעלה לרצון ועוונות יפכו לזכיות.

ובשו"ת ציץ אליעזר חלק ה' סימן א' דחה לגמרי ראיית האמרי אש וז"ל ולפענ"ד יש מקום לדון בראיה זאת כי מלבד מה שסוף סוף גם מירושלמי זה אין ג"כ בעצם שום ראה וגילוי לחיוב תענית

בזה, כי לא נזכר מזה כלל, ומי אומר שהכפרה תלוי בתענית אולי מספיק לזה שיפרוק חטאיה בצדקה.

ובשו"ת דברי יציב יורה דעה סימן קפ"ד כתב טעם אחר מדוע הרואים צריכים להתענות וז"ל ולפענ"ד יש למצוא סמך שהרואה צריך להתענות, מהתוספתא שבועות פ"ג סוף ה"ג היה ר' אלעזר בן מתיא אומר הרואה עוברי עבירה מתחייב לראות וכו', ובמפרשים שם נדחקו לפרש ועיין חסדי דוד שמה. ושמעתי מהגאון מהר"ם אריק זצ"ל לפרש ע"פ המבואר בספח"ק מהבעש"ט הקדוש דמי שרואה יהודי עובר עבירה בידוע שגם אצלו נמצא מעבירה זו וצריך לעשות תשובה עליה וזה כוונת התוספתא הרואה עוברי עבירה אין זה אלא מפני שהוא עצמו מתחייב, ולכן נזדמן לו לראות העבירה כדי שיעשה תשובה עליה ודפח"ח, ולפי"ז א"ש טובא דגם הרואה שנפל הס"ת יש לו חלק בבזיון התורה, ולפיכך צריך להתענות ולעשות תשובה.

והנה בענין זה דאין מקור בגמ' לחיוב תענית כשנפל ספר תורה: חקר כבר בשו"ת חיים שאל חלק א' סימן י"ב לרבינו החיד"א שנשאל שאירע מקרה למי שהיה נושא ס"ת מן ההיכל להביאו לתיבה והן בעודנו הלך ונסוע אשתמוטי הוא דקא משתמיט מיניה הס"ת והן בעון נפל לארץ ומעתה שאול ישאלו אם העומדים שם ועיניהם הרואות שנפל הס"ת חייבים הם להתענות.

וענה לו החיד"א: עד שאתה שואלני אם הרואה חייב להתענות, אעיקרא דדינא הא דפשיטא לך ולכל המון ישראל שמי שהיה בידו הס"ת ונפל חייב להתענות, אינו מפורש בתלמוד ופסקי רבוואתא קמאי, אמנם מנהג ישראל שגם אשר יפלו מידו התפילין מתענה, וכ"ש מי שיפול מידו הס"ת, ובשגם סברא הוא דצריך כפרה שבא זלזול לס"ת על ידו, לא נתבאר בדברי הש"ס והפוסקים ראשונים, רק הרב משפטי שמואל סימן י"ב מובא במג"א א"ח סימן מ"ד ישנו בנותן טעם למנהג התפילין וכתב כשנופלים התפילין מידו שייך בהם זלזול ואמרו ז"ל שהתפילין שנשרפו בזרוע צריך לקרוע וכו' כמו ס"ת וכו' ואחרי שהם כס"ת וכי יסתפק אדם שמי שנפל ס"ת מידו לא יתענה עכ"ל עיניך הרואות דמסבר' קאמר שהנופל לו ס"ת יתענה ופשיט' ליה. והרב כפות תמרים סוכה מ"א ע"ב כתב סמך לתפילין ויליף מהש"ס דכשנופלים התפילין הוא זלזול וא"כ נהגו להתענות לכפר העון ע"ש. ודבריו בכלל דברי הרב משפטי שמואל שהזכירו שם דגם הוא כתב דכשנופלים שייך זלזול וזה אין צריך ראה שהוא זלזול, עי"ש מה שאר"ך, ועיין בדברי שאול סנהדרין מ"ג ע"א ויש עוד אריכות גדולה בענין זה.

מדוע יש מקומות שנוהגים לא לעשות הגבה בספר תורה הרי עובר על ארור אשר לא יקום?

הנה הרמב"ן הביא עוד פירוש בירושלמי דסוטה ארור אשר לא יקום וכו' זה החזן, ופירש הרמב"ן זה החזן שאינו מקים ספר תורה על הצבור להראות כתיבתו לכל.

הנה החיד"א ברכי יוסף אורח חיים סימן קל"ד שבעיר אחת לא נהגו להקים ספר תורה וערערו עליהם מכח הירושלמי ומסכת סופרים ודברי הרמב"ן הנז', והוא האריך להוכיח שאין בזה איסור, ואף לדעת הרמב"ן אסמכתא בעלמא הוא, ולא עבדי איסורא בהעדר הקמת ספר תורה, ואדרבא יש לדונם לזכות דחשו שלא יפול ח"ו הספר תורה, וסוף דבר הסכים דיחזיקו במנהגם.

אבל בשו"ת חתם סופר יורה דעה סימן רע"ו כתב הגבהת ס"ת ולהראות חזותו לעם קרוב לדאורי' היא וכמ"ש רמב"ן בפ' כי תבא על פסוק ארור אשר לא יקום את דברי התורה הזאת.

מדוע היו העשירים מביאים בכורים בסלים של כסף

מדוע לא חששו לבזיון של העניים?

איתא במשנה ביכורים פרק ג' משנה ח' העשירים מביאים בכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב והעניים מביאין אותם בסלי נצרים של ערבה קלופה והסלים והבכורים ניתנין לכהנים.

יש להקשות: מדוע לא חשו שמא העניים יתביישו כמו דאיתא בגמ' מ"ק כ"ז ע"א תנו רבנן בראשונה היו מוליכין בבית האבל, עשירים בקלתות של כסף ושל זהב, ועניים בסלי נצרים של ערבה קלופה. והיו עניים מתביישים, התקינו שיהו הכל מביאין בסלי נצרים של ערבה קלופה, מפני כבודן של עניים, כך מקשה בתוספות יום טוב מסכת ביכורים פרק ג' משנה ח', וכן היעב"ץ בספרו לחם שמים, וכן במעיל צדקה סימן ת"ס, וכן בהנהגות אהבת איתן שם בבכורים.

איכא כמה תרוצים:

א. משום כבוד בית אלהינו ומשרתיו לא חשו על שיתביישו העניים, כך תירץ בתוס' יו"ט שם.

וכן כתב בספר מעיל צדקה סימן ת"ס דשאני גבי בכורים שהוא הידור מצוה וכבוד לבית אלוקינו להביא בקלתות של כסף וזהב כאמרם זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות עשה סוכה נאה לולב נאה, ולכך לא חששו לבזיון העניים, וכן תירץ בהגהות אהבת איתן, וכן היעב"ץ בספרו לחם שמים.

ב. גבי אבל דאחרים הם העושים השינוי בין העשירים לעניים, דלעשירים מוליכין לבית אבלם בקלתות של כסף ושל זהב ולעניים מביאים בסלים של ערבה, שייך ביוש שרואים העניים שלעשירים מכבדים בכלים נאים ולא להם, מה שאין כאן גבי בכורים שכל אחד היה מביא בעצמו כפי יכלו לא שייך ביוש, דאי לא תימא הכי גם לא יבואו עשירים לבית הכנסת בלבושים נאים כדי שלא יתביישו העניים, כך תירץ במעיל צדקה סימן ת"ס.

ג. התם לא היו נותנים הסלים לאבל, אבל הכא מטעם זה היו נותנים לכהנים שמעתה אין כאן בושה אדרבה שבח הוא לעניים שהכהנים זוכים גם בסליהם, ולפי זה אפילו אם תמצוי לומר דבכהאי גוונא נמי שייכא בושה, מ"מ לק"מ שאלמא היו מחזירין להם הסלים היינו אומרים שבושה היא להם לעניים, אבל מחמת זה היה תקנת חכמים בסלים לטובת העניים להחשיב מתנתם, אף דאיתא ליה פסידא פורתא, ניחא להו בהכי לקיומי מצוה ולעשירים לא רצו להפקיר ממון הרבה, ולא רצו לתקן שיביאו גם הם ביכוריהם בסלים משום כבוד המצוה יוצא דלא דלא חשו לכבוד עניים אלא שחשו ועשו תקנתא להם, כך תירץ היעב"ץ בספרו לחם שמים בכורים פרק ג' משנה ח'.

איך היה מותר לעניים להביא בכורים בסלים של נצרים

הרי זה בזיון מצוה?

איתא בגמ' סוטה י"ד ע"ב שכפפה מצרית פירש"י של נצרים פסולה לכלי שרת משום הקריבהו נא אף למ"ד דשל עץ כשר.

יש להקשות: מהא דאיתא בביכורים פ"ג מ"ח איתא שהיו מביאים הביכורים בסלי נצרים, והרי גם בשארי מצות איתא סברא דהקריבהו נא כמ"ש הפמ"ג באו"ח סימן קנ"ד, כך מקשה בשו"ת דברי מלכיאל חלק ד' סימן א'.

ומתריץ: דדוקא כשגוף הדבר יש בו קדושה וכגון כלי שרת או מצוה כגון יין לקידוש ושמן לביהכ"נ או לחנוכה שייך הקריבהו נא. אבל בבכורים שהסל היה רק כלי לשאת אותם לביהמ"ק. אין בזה משום הקריבהו.

האם מותר להניח מכסה על התפילין של ראש בעת הנחתם?

בפרשתן כ"ה וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך וגו'.

איתא בגמ' ברכות ו' ע"א תניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש.

קימ"ל אורח חיים הלכות תפילין סימן כ"ז תפילין של ראש טוב להיותם גלויים ונראים.

יש לחקור מי ששכח להסיר התיק של תפילין של ראש בעת הנחת תפילין והיה מונח התיק על הבית עד לאחר שהסיר התפילין האם צריך לחזור ולהניחם משום דבעינן שבית החיצון יראה את האויר או דילמא אין צריך להניחם עוד הפעם.

הנה בשו"ת תשב"ץ חלק א' סימן ל' כתב שמותר להניח הטלית על תפילין של ראש.

ומקשה התשב"ץ: ואע"ג דכתוב וראו כל עמי הארץ ודרשינן אלו תפילין של ראש, א"כ צריכים לראות את זה.

ומתריץ: כיון שהוא במקום וראו כל עמי הארץ שפיר דמי כדאמרין בגמ' מנחות ל"ז ע"ב בתפילין של יד דמקום לך לאות ואם נתגלה זרועו שפיר דמי.

ועוד תירץ: אין הקב"ה מבטיח לישראל שיבואו האומות בארצם לראות תפילין שעל ראשם אלא שישמעו וראו כל עמי הארץ הוא ושמעו כמו כל העם רואים את הקולות.

ובשערי תשובה סימן כ"ז ס"ק ז' הביא את דבריו ומסביר דכוונתו דפשטא דקרא על שמיעה נאמר ומפיק ליה בל' ראייה לדרשא וה"נ בהא דוראו כל עמי הארץ שיהיה השמיעה ברור אצלם כאלו ראו בעיניהם ממש.

א"כ לפי דברי התשב"ץ ליכא שום שאלה שאין צריך להניח עוד הפעם ומותר אפילו לכתחילה לכסותו.

אבל בדעת תורה להגאון מהרש"ם מברעזאן אור"ח סימן כ"ז **מדחה את דברי התשב"ץ:** ממה שכתב רש"י בפרשת מקץ מ"ב א' על הפסוק "וירא יעקב כי יש שבר במצרים" הקשה רש"י מהיכן ראה, והלא לא ראה אלא שמע שנאמר להלן מ"ב ב' הנה שמעתי וגו' חזינן מדברי רש"י דראיה לא הויא שמיעה.

ואח"כ כתב הדעת תורה: דיש להחזיק פסק התשב"ץ מהא דאיתא בגמ' מנחות צ"ח סע"א גבי ראשי הבדים, י"ל כיון דבולטין תחת הסודר הוה כנראה בחוץ י"ל גם בתפילין כן.

הנה בשו"ת שיח יצחק סימן ט"ו נשאל בשאלה הנ"ל וכותב דלפי דברי התשב"ץ בודאי שאין צריך להניח עוד הפעם ואח"כ כתב דיש לחלק בין פרס סודר עליהם שאינו אדוק ודבוק בהם לא נקרא כיסוי כ"כ כהבית הזה למשמרת אשר נעשה בדיוק כמידת ארכו ורחבו של התפילין ודבוק על הקציצה יותר חשוב כיסוי, ויש ג"כ לחקור דנימא דכליין בטל לגבייהו כיון דמיוחד להן ולא נחשב כיסוי כלל.

ומסיק: דכיון דיש צדדים לכאן ולכאן אמרתי מהיות טוב יניח עוד הפעם תפילין בברכה ויאמר בהם פרשת ק"ש כבסי' כ"ה סעיף י"ב, כל אימת שמניחן מברך עליהן אף כ"פ ביום וק"ש יאמר בהם מהא דסעיף ד' בס' הנ"ל.

וכן בשו"ת מחזה אברהם חלק א' סימן ד' נסתפק בזה, וכן בשו"ת אבן יקרה מהדורא תליתא סימן ק"מ.

מכתבים למערכת

מדוע חתן יש לו חוב להביא קרבן תודה

מה שהקשתם על מה שכתב ברבינו בחיי וקרא פרקו דחתן מביא קרבן תודה, והקשתם מדוע חייב חתן להביא קרבן תודה, הרי רק ארבעה אנשים מביאים קרבן תודה וחתן אינו אחד מהם, ותרצתם.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א ז"ל מביא ראיה מפורסמת נראה לתרץ ע"פ מה דאיתא בגמ' מנחות ע"ש ע"ב דיש תורת חובה ופירש רש"י שם בכת"י על ד' שצריכין להודות, ויש תורת רשות פירוש מי שרוצה להודות להשי"ת על הטובות שנעשו לו, א"כ יש לומר דכוונת הרבינו בחיי דיש רשות לחתן וכלה להביא קרבן תודה על הטובה שנעשו להם, ועוד יש לתרץ תרוץ המובא לקמן.

הרב יעקב מליק שליט"א פתח תקוה

נראה לתרץ ע"פ מה דאיתא בספח"ק דכשמתחננים חתן וכלה על טהרת הקודש היו בחינת עשיית מקדש מעט, והנה איתא בגמ' שבעות ט"ז כשמוסיפין על העיר ועל העורות מביאים שתי תודות, א"כ יש לומר דה"ה חתן וכלה יכולים להביא קרבן תודה מהאי טעמא.

הרה"ג יחיאל יהודה משה דנציגר שליט"א מודיעין עילית

נראה להביא קצת ראייה לרבינו בחיי, מהא דאיתא בפרקי דרבי אליעזר פרק י"ז ששלמה המלך כשבנה בית המקדש בנה שער מיוחד לחתנים והיו ישראל יושבין בשבתות בין שני השערים הללו, והנכנס בשער החתנים היו יודעים שהוא חתן והיו אומרים לו השוכן בבית הזה ישמך בכנים ובכנות, וקשה מה יחפש הכהן שם הרי צריך לשמוע עם אשתו הכלה, אלא מזה קצת רמו דיש לו חוב להביא קרבן תודה לכן בא לשם.

הבה"ח משה דוד כהן נ"ו ישיבת בעלזא ב"ב

נראה לציין מה ששמעתי פעם להסביר את דברי רבינו בחיי שהרי חתן הוא פלג גופא כשמתחתן יהיה גוף שלם וא"כ הוי כחולה ונתרפא לכן צריך להביא קרבן תודה.

האם מי שנמצא בשבע בברכות ולא אכל האם יכול לברך שבע בברכות

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים במי שהשתתף בשמחת שבע בברכות ולא אכל, האם יכול לברך שבע בברכות.

הגאון רבי מאיר רוזנברג שליט"א ירושלים

מה שכתבתם דיש שיטה שאם אכל מזונת לכו"ע יכול לברך שבע בברכות, נראה לציין מעשה רב שבשבע בברכות שלי זכיתי שהמארז הגדול רשכבה"ג הסטייפלער זצ"ל השתתף בשמחה ואכל רק לפתן ובירך השבע בברכות, איני יודע אם סבר שצריך לאכול משהו, אבל זה מצאיות שאכל הלפתן, אבל עכ"פ לא אכל פת.

הרה"ג רבי פנחס מנחם דאוויד שליט"א ירושלים מח"ס דברי פנחס

מה שהבאתם בשם הגאון מטשעבין זצ"ל שיהיה נוהג לא לברך ברכת שבע בברכות כשלא אכל, נראה לציין בזה מה שהיה פעם בסעודת שבע בברכות בבית כ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א דהיה שם תלמיד הגאון מטשעבין ר' ראובן קרויטשסקי שליט"א שלא נטל דיו לסעודה וכיבדוהו בברכה ראשונה וסירב באמרו שרבו לא היה מברך כשלא נטל דיו, והעיר על זה כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א, דאולי יש להלך ולומר שבברכה ראשונה ישתנה הדיו, ע"פ מה דכתב רש"י כתובות ח' ע"א דברכת שהכל ברא לכבודו ראוי לברך מיד בשעת אסיפת האנשים אלא דכיון דיש ו' בברכות על הכוס סדרה גם כן שם, חזינוי מזה דאין לברכה זו שום שיכות עם הסעודה לברכת המזון, בסוף דבר היה שר' ראובן הנ"ל ביקש מג' אנשים שיעשו לו תורת נדרים כדיו הנוהג במנהג טוב.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
 לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
 לבירורים בכל ענייני המערכת, טל: 057-3166560

איך יכולה אשה להתקדש ע"י שליח הרי הפקר לא מהני ע"י שליח

מה שהקשתם בשם אחרונים על מה שכתב הר"ן נדרים ל' ע"א דכל קדושי אשה היא כהפקר, א"כ איך יכולה האשה לשלוח שליח לקדש את עצמה כמבואר במשנה קדושין מ"א ע"א האשה מתקדשת בה ובשלוחה, הרי הר"ן כתב פסחים ג' ע"ב מדפי הרי"ף שהפקר ע"י שליח לא מהני, א"כ איך מהני שהאשה שולחת שליח להתקדש, ותרצתם.

הגאון רבי דוד ליסצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

הרה"ג רבי מאיר יהודה שטערן שליט"א אשדוד ר"ם בישיבת טשארנאביל

הרב יחיאל יהושע גולדברג שליט"א ירושלים

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה להעיר דאין כוונת הר"ן לומר דהאשה היא ממש כהפקר, אלא הכוונה שהאשה דומה למפקיר שמפקיר החפץ לכל, כך דעתה והסכמתה זוכה הבעל כמי שזוכה בהפקר, אבל אין בה כל דיני הפקר, לכן מהני שפיר להקדש ע"י שלוחה.

האם יש חוב לעשות מעקה כשאינו משתמש בגג

מה שהבאתם מחלוקת אחרונים האם בגג שאין הדרך להשתמש בו האם יש בזה חוב מעקה או דילמא אם אינו משתמש שם ליכא חוב לעשות מעקה.

הרב שאול מרגליות שליט"א מודיעין עילית

יש לציין דבשי"ע הרב ח"מ הלכות שמירת הגוף והנפש הלכה א' כותב דגג שאין רגילות להשתמש בה פטור, וכן כתב בביאור הלכה אור"ח סימן תקמ"ב בשם הריטב"א דגג שאין הולכים אין צריך לעשות שם מעקה.

האם אריכות ימים יותר מדאי נמי אינו טוב

מה שכתבתם חידוש גדול בשם המהרש"א חידושי אגדות מסכת ברכות מ"ז עמוד א' על הא דאמרין התם בגמ' כל העונה אמן יותר מדאי אינו אלא טועה, כותב המהרש"א שהוא סובר שעל ידי שיאריך באמן יאריך ימים ושנים כדאמרין בסמוך כל המאריך באמן מאריכין לו ימיו ושנותיו, והוא טועה, דאריכות ימים ושנים יותר מדאי נמי אינו טובים כמו שכתוב והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ.

הרב חיים דוד קרוקער שליט"א בארא פארק כולל גור

הרב בן ציון מיללער שליט"א כולל בית שאל ירושלים

נראה לציין מה שכתב בשו"ת חתם סופר בהקדמה ל"ה"ד בשם הרמב"ם שכתב אשרי מי שחתם ימיו במהרה כלומר אשרי לו לאדם שהשלים את כל מצותיו ותפקידו בעוה"ז והולך לו למנוחות לעוה"ב כאדם השלם שהשלים על מה שבא לעוה"ז, וע"ז הקשה מרן החתם סופר דא"כ כשרואין צדיקים מאריכין ימים יש ח"ו מקום לטעות שלא שלמו ימיהם במהרה ואינם צדיקים גמורין, ותיריך שהקב"ה מניחן בשביל הבנים שיגדלו או בשביל שצריכין לטובת הצבור וזה שאמר בפרשתן והותירך ה' לטובה בפרי בטנך.

הרב יעקב יוסף סלמון שליט"א ס. פאולא בחיל

נראה להעיר, דכיון דיכול לעשות תשובה כל זמן שהוא בעולם הוה, א"כ בודאי כמה יותר שחי עדיף טפי.

הרב יצחק קדמון שליט"א שעלבים

יש לציין דדבר זה כבר מבואר בילקוט שמעוני פרשת עקב רמז תתע"א וז"ל מעשה באשה אחת שהוקינה הרבה ובאת לפני רבי יוסי בן חלפתא אמרה ליה רבי הוקנתני יותר מדאי ומעכשיו חיים של נוול הם שאיני טועמת לא מאכל ולא משקה ואני מבקשת להפטר מן העולם, א"ל מה מצוה את למודה לעשות בכל יום, א"ל למודה אני אפילו יש לי דבר חביב אני מנחת אותו ומשכמת לבית הכנסת בכל יום, א"ל מנני עצמך מבית הכנסת שלשה ימים זה אחר זה, הלכה ועשתה כן וביום השלישי חלתה ומתה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב משה וייס שליט"א ירושלים
 לעילוי נשמת אמו האשה החשובה מרת רבקה יענטא בת אשר אנשיל ז"ל
 נפטרה י"ד אלול האי שתא ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרה"ג שמעון שרייבר שליט"א בארא פארק
 לרגל שמחת הולדת נכדו בן לחתנו הרב עבי מיללער שליט"א ירושלים
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י הגאון המפורסם רבי יוחנן סג"ל וואזנער שליט"א דומ"צ דקהל יעקב יוסף דחסידי סקווירא מאנטריאל מח"ס הנפלא חיי הלוי
 לרגל שמחת נשואי בתו במז"ט עב"ג הבה"ח אברהם מרדכי בלומינג נ"ו
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב החפץ בעלום שמו שליט"א ירושלים
 לרגל היכנסת בנו בבריתו של אברהם אבינו יהא רעוא שבזכות זיכוי הרבים ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב אברהם דב כהן שליט"א קרית צאנז נתניה
 לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט וברכת מזל טוב לאביו הרב שמואל מאיר שליט"א
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב עבי מיללער שליט"א ירושלים
 לרגל שמחת היכנסת בנו נ"ו בבריתו של אברהם אבינו במז"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה